

Osallisuus- suunnitelma 2019-2021 Kaupunkiympäristö

Helsinki

Sisällys

Tiivistelmä: osallisuusmalli kaupunkiympäristötoimialalla
Helsingin kaupungin osallisuuden periaatteet
Osallisuuden taustaa toimialalla
Osallisuuden toteuttaminen
Hallinnon ja palvelukokonaisuuksien tehtävät & vastuut

Osallisuusmallin mukaiset sisällöt:

- Kaupunkilaisten tiedon ja osaamisen hyödyntäminen
- Yhdenvertainen kaupunkilaisten osallisuus
- Alueellinen vaikuttaminen
- Kaupunkilaisten omaehtoinen toiminta
- Asioinnin asiakaskeskeisyys
- Osallisuutta tukevat rakenteet

Osallisuuden mittaaminen

Helsinki

Kaupunkiympäristön osallisuussuunnitelman tiivistelmä

Kaupunkilaisten tiedon ja osaamisen hyödyntäminen

Miten kaupunkilaisten tietoa hyödynnetään eri palveluissa?

- Luodaan systemaattisempi tapa hyödyntää kerättyä tietoa ja palautetta, etenkin somekanavissa.
- Tehdään näkyväksi missä ja miten kaupunkilaiset voivat osallistua.
- Julkaistaan tietoa kuinka kaupunkilaiset ovat voineet osallistua ja mihin tämä on johtanut.

Yhdenvertainen kaupunkilaisten osallisuus

Miten luodaan kaikille yhdenvertainen mahdollisuus osallistua?

- Tunnistetaan vaikeasti tavoitettavat ryhmät ja suunnitellaan heille kohdennetusti keinoja osallistua. Mennään sinne, missä asukkaat ovat.
- Keskitytään eri kohderyhmiin aika ajoin.
- Tarjotaan palvelua ainakin kolmella kielellä.
- Tunnistetaan kaupunkilaisia puhuttavia aiheita ja järjestetään näistä esim. asukasilloja.

Alueellinen vaikuttaminen

Miten asukkaat voivat vaikuttaa lähialueidensa toimintaan ja palveluihin?

- Kaupunkiympäristön toimialan toiminta ja siihen liittyvä osallisuus on monin paikoin alueellista luonnostaan.
- Varmistetaan, että osallisuus ei painotu vain tiettyihin alueisiin ja painotetaan vähemmälle huomiolle jäävien alueiden osallisuutta.

Kaupunkilaisten omaehtoinen toiminta

Miten asukkaat voivat vaikuttaa lähialueidensa toimintaan ja palveluihin?

- Kaupunkilaisen aloitteelle osoitetaan omistaja toimialan sisältä mahdollisimman pian ja tuetaan aloitteen tekijää. Ohjataan ja neuvotaan kieltämisen sijaan.
- Viestitään selkeästi, jottei vaikeaselkoinen byrokratia pysäytä omaehtoista toimintaa.
- Kevennetään lupaprosesseja ja otetaan oppia hankkeista, joissa tätä on jo tehty onnistuneesti.

Asiainnön asiakaskeskeisyys

Minkälaiset rakenteet mahdollistavat osallisuuden toteutumisen päätöksenteossa?

- Asiakaspalvelua kehitetään palvelemaan laajemmin kuin vain virka-aikana, esimerkiksi digitalisaation hyödyntäen.
- Yhtenäistetään sosiaalinen media osaksi virallisia kanavia ja suunnitellaan prosessit sen käyttöön.
- Pyritään palvelemaan asiakasta ensimmäisessä kanavassa eikä pompotella tätä luukulta luukulle.
- Asiointikanavissa huomioidaan eri kohderyhmät ja näiden tarpeet.
- Selkeytetään ja yhdenmukaistetaan omaa viestintää.

Osallisuutta tukevat rakenteet

Minkälaiset rakenteet mahdollistavat osallisuuden toteutumisen päätöksenteossa?

- Päätöksenteko tulee olla läpinäkyvä ja avointa. Kaupunkilaisille kerrotaan kuinka päätöksenteko toimii ja kuinka he voivat siihen vaikuttaa.
- Osallisuuden menetelmävalikoima tarjoaa kaupunkilaisille monipuoliset mahdollisuudet osallistua.
- Tuodaan vuorovaikutusraportit osaksi valmisteluaineistoa.
- Osallisuussuunnitelmaa voidaan päivittää hankkeen edetessä, sillä monet hankkeet kestävät vuosia ja aloitteet voivat muuttua.
- Tutustutetaan koko toimialan henkilöstö osallisuuden periaatteisiin.

Helsingin kaupungin osallisuuden periaatteet

1. Yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen
2. Omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen
3. Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien luominen

Tämä osallisuussuunnitelma perustuu Helsingin kaupungin osallisuusmalliin.

Osallisuus toimialalla vuonna 2018

Helsinki

Uusia osallisuuden tapoja

- Toimialauudistuksen myötä uusia osallisuuden tapoja ja projekteja on toteutettu laajasti, mm:
  - Sitran Erätauko -menetelmä ja kaupungin uusi verkkokeskustelualusta (keskustelu.hel.fi) kansallisen kaupunkipuiston esiselvityksessä
  - Herttoniemi-vision laadinta yhdessä asukkaiden kanssa
  - Keskustavision jalkautuminen Narinkkatorille
  - Keskustakirjasto Oodiin tuleva osallisuustila Brygga, jossa asukkaat saavat tietoa ja pääsevät mukaan toimialan kehittämiseen.
  - Kymp-talon osallisuutta tukevat tilat vuonna 2020

Osallisuuden toteuttaminen

Kaupunkitasoinen osallisuuden ohjausryhmä

Sovittaa yhteen toimialoilla ja kansliassa tapahtuvaa osallisuustyötä ja -suunnittelua.

Apulaispormestari

Vastaa toimialallaan kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta. (Hallintosääntö 9 luku, §2)

Lautakunta

Vahvistaa osallisuussuunnitelman ja raportoi osallisuuden toteutumisesta kaupunkistrategian arvioinnin yhteydessä valtuustokauden puolesta välissä.

Kaupunkiympäristön johtoryhmä

Seuraa osallisuussuunnitelman ja kärkihankkeiden toteutumista ja hyväksyy suunnitelman toteutuksen raportoitavaksi lautakunnalle, apulaispormestarille sekä kaupungin ylimmälle johdolle.

Koko toimiala

Jokainen palvelukokonaisuus ja kymppiläinen osallisuuden toteutumisesta omassa toiminnassaan

Kaupunkiympäristön osallisuusverkosto

Seuraa osallisuussuunnitelman ja kärkihankkeiden toteutumista toimialalla sekä raportoi osallisuudesta johdolle. Kokoaa ja tekee näkyväksi toimialan osallisuustyön ja varmistaa tiedon välittymisen kaupunkiyhteiseen valmisteluun sekä toimialan sisäisesti.

Kaupunkiympäristön osallisuus- ja asiakasviestintäyksikkö

Vastaa osallisuusviestinnästä, strategisten hankkeiden vuorovaikutuksesta, osallisuuden kehittämisestä sekä osallisuustila Bryggasta

Kaupunkiympäristön osbu-työryhmä

Vastaa osallistuvan budjetoinnin koordinoinnista toimialalla.

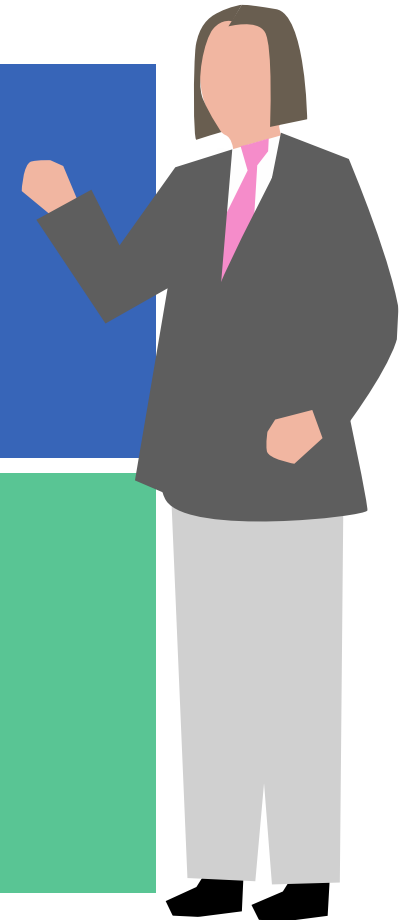
Vastuut ja roolit

Palvelukokonaisuudet vastaavat:

- asukkaiden mukanaolosta toiminnan kehittämisessä
- asukkaiden osallisuudesta omassa palveluprosessissa
  - erinomaisen asiakaskokemuksen tuottamisesta

Hallinto mahdollistaa:

- henkilöstön riittävä osaaminen
- toimivat menetelmät ja välineet
- Osallisuustila Bryggan hyödyntäminen
  - viestintä ja vuorovaikutus

Kaupunkilaisten tiedon ja osaamisen hyödyntäminen

Miten kaupunkilaisten tietoa hyödynnetään eri palveluissa?

- Luodaan systemaattisempi tapa hyödyntää asiakaspalautteiden kautta kerättyä dataa
- Tehdään näkyväksi missä ja miten kaupunkilaiset voivat osallistua
- Tuodaan näkyville missä ja miten asukkaat ovat voineet osallistua ja miten se on vaikuttanut

Yhdenvertainen kaupunkilaisten osallisuus

Kuinka luodaan kaikille yhdenvertainen mahdollisuus osallistua?

- Tunnistetaan vaikeasti tavoitettavat ryhmät (maahanmuuttajat, nuoret ja nuoret aikuiset) ja suunnitellaan heille kohdennetusti keinoja osallistua
- Mennään sinne missä asukkaat ovat
- Tarjotaan palvelua selkokielellä ja ainakin kolmella kielellä aina kun mahdollista
- Tunnistetaan kaupunkilaisia puhuttavia aiheita ja järjestetään näistä esim. asukasilloja

Alueellinen vaikuttaminen

Miten asukkaat voivat vaikuttaa lähialueidensa toimintaan ja palveluihin?

- Toimialan toimii jo luonnostaan vahvasti alueellisesti
- Varmistetaan, että alueellisuus toteutuu koko kaupungissa
- Yksittäisten hankkeiden sijaan järjestetään alueellisia kokonaisuuksia
- Tehdään osallistuminen asukkaille helpoksi, mennään sinne missä ihmiset ovat

Kaupunkilaisten omaehtoinen toiminta

Kuinka mahdollistetaan kaupunkilaisten omaehtoinen ja oma-aloitteinen vaikuttaminen ja toiminta?

- Asukkailta tulleilta ehdotuksille osoitetaan omistaja toimialan sisältä ja tuetaan sen tekijää
- Kieltämisen sijaan ohjataan ja neuvotaan asukkaita
- Viestitään selkeästi, tuodaan esille omaehtoisen toiminnan mahdollisuuksia kuten vapaaehtoistyötä
- Sujuvoitetaan lupaprosesseja
- Toimitaan kaupunkilaisten kumppanina

Helsinki

Asiain asiakaskeskeisyys

*Miten varmistamme yhdenmukaiset
asiointikanavat,
jotka ovat aidosti asiakaskeskeisiä?*

- Asiakaspalvelua kehitetään palvelemaan laajemmin kuin vain virka-aikana, esimerkiksi digitaalisia palveluja hyödyntäen
- Pyritään yhtenäistämään sosiaalinen media osaksi virallisia kanavia ja suunnitellaan prosessit sen käyttöön
- Pyritään palvelemaan asiakasta ensimmäisessä kanavassa, ei pomotella luukulta luukulle

Helsinki

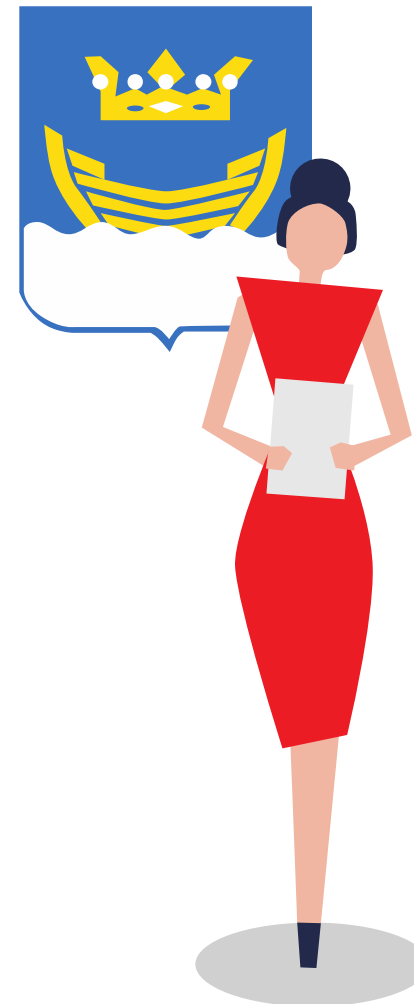

Osallisuutta tukevat rakenteet

Minkälaiset rakenteet mahdollistavat osallisuuden toteutumisen päätöksenteossa?

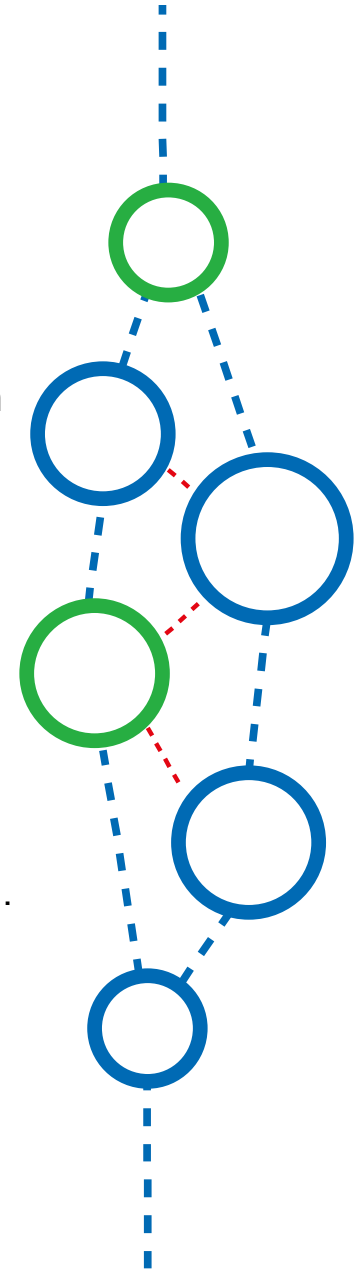
- Päätöksenteon tulee olla läpinäkyvää ja avointa. Kerrotaan kuinka päätöksenteko toimii ja miten siihen vaikutetaan
- Osallisuuden menetelmävalikoima tarjoaa kaupunkilaiselle monipuoliset mahdollisuuden osallistua
- Kehitetään nopea ja selkeä osallisuuden raportointimalli, niin että päätöksentekijätkin tietävät mitä vaikutuksia osallisuudella on ollut tehtyihin esityksiin

Helsinki

Tärkeimmät osallisuuden kehityskohteet

- Perustetaan toimialan osallisuusverkosto, jossa edustus jokaisesta palvelukokonaisuudesta. Vastuutaho: viestintäpalvelut
- Osallisuus on sisällytetty jokaisen palvelun toimintasuunnitelmaan ja kannustetaan jokaista toimialan työntekijää työskentelemään osallisuustila Bryggassa. Vastuutaho: kunkin palvelun johto.
- Hyödynnetään kerättyä palautetta systemaattisemmin, etenkin somekanavissa. Vastuutaho: asiakaspalvelu.
- Luodaan keinoja saada vaikeimmin tavoitettavat kohderyhmät osallisuuden pariin. Vastuutaho: viestintäpalvelut
- Kevennetään vastuu- ja lupaprosesseja tukien kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa. Vastuutaho: palvelut- ja luvat -palvelukokonaisuus
- Selkeytetään, yhdenmukaistetaan ja visualisoidaan omaa viestintää. Vastuutaho: viestintäpalvelut
- Otetaan asukkaat mukaan osallisuuden kehittämiseen. Vastuutaho: viestintäpalvelut
- Kehitetään asiointikanavien saavutettavuutta kohti 24h-palvelua. Vastuutaho: asiakaspalvelu.
- Tutustutetaan koko toimialan henkilöstö osallisuuden periaatteisiin. Vastuutaho: toimialan osallisuusverkosto ja kunkin palvelun johto.

Kaupunkiympäristön osallisuuden avainhankkeet

Osallisuuden kannalta toimialan tärkeimpien hankkeiden tulee mennä palvelukokonaisuuksien läpi ja koskettaa kaikkia toimialalla.

Kärkihankkeiksi ehdotetaan:

- Hiilineutraali Helsinki
- Osallistuva budjetointi

Helsinki

Osallisuuden mittaaminen

Kaupunkiyhteisten mittarien lisäksi kaupunkiympäristössä osallisuutta mitataan:

- Tilaisuuksien osallistujamäärät & onnistuminen (itsearvio)
- Osallisuustila Bryggan kävijämäärät
- Mitataan kerätyn palautteen hyödyntäminen toiminnassa
- Osallistetut kohderyhmät
- Osallisuuden toteutumista mitataan seuraavasti: toimialan sisäinen osallisuusverkosto perustettu ja toiminnassa
- Mitataan kerätyn palautteen hyödyntäminen toiminnassa
- Mitataan tavoitetut kohderyhmät
- Mitataan miten omaehtoinen toiminta on kasvanut lupaprosessien keventymisen myötä
- Seurataan miten asiointikanavien saavutettavuutta on kehitetty
- Viestinnän mittaaminen viestinnän mittareilla
- Kauden päättyessä tehdään kysely toimialan työntekijöille osallisuuden tuntemisesta ja toteutumisesta

Helsinki

Alustava aikataulu

- 2018: osallistuva budjetointi käynnistynyt
- 2018: osallisuustila Brygga aukeaa, palvelukokonaisuudet sisällyttävät osallisuuden toimintasuunnitelmiinsa
- Alkuvuosi 2019: perustetaan toimialan osallisuusverkosto
- Kevät 2019: suunnitellaan osallisuuden jalkauttamiseen tarvittava koulutus, koulutukset käynnissä koko kauden ajan
- 2019: suunnitellaan osallisuuden raportointimalli
- 2019: nuorten ja maahanmuuttajien tavoittaminen
- 2019: lupaprosessien kehittäminen, esimerkiksi pienten tapahtumien järjestäminen ilman lupamenettely, pelkällä ilmoitukselle
- Käynnissä 2019-2021
  - Hiilineutraali Hki –hanke käynnissä, erillinen suunnitelma
  - viestinnän selkeyttäminen ja visualisointi
  - Hankkeet kokonaisuuksiksi, tapahtumat asukaslähtöisiksi